

COMPANYIA PER LA COMPRA DE LLANES PER LA PROVISIO DELS PARAIREs DE CENTELLES

El notari barceloní Rafael Riera, el dijous 8 d'abril de 1620, autoritzava la formalització d'un contracte de societat, aleshores establerta, entre Violant de Carrós i de Centelles, vídua del noble Enric de Cardona, cavaller de l'Orde de sant Jaume de l'Espasa, que fou portantveu de governador general del principat de Catalunya, d'una part; i Gabriel Vila, paraire de Centelles, de l'altre.

Per un dels capítols i pactes establerts en la citada escriptura de constitució de companyia, sabem com fou formalitzada, tant sols, pel termini d'un any. Consta, també la quantia del capital, limitat a 750 lliures, 500 de les quals serien aportades per part de Violant de Carrós i de Centelles, i 250 pel mateix Gabriel Vila.

La finalitat de la companyia, objecte dels presents comentaris, fou que Gabriel Vila convertís el citat capital social en la compra de llanes, *a efecte de que los parayres de la vila de Centelles, aquelles pogan obrar y fer draps, per a que millor pogan passar sa vida, que es lo intento per lo qual la dita senyora dona Violant fa la present companya.*

Condicció precisa expressament contractada, a la qual Gabriel Vila devia subjectarse, la trobem expressada amb els següents termes: *que lo dit Gabriel Vila, haze y sia tingut y obligat en anar en lo regne de Aragó y altres parts ahont convinga, y allí comprar llanes fins a la quantitat de set centes sinquanta lliures, que son lo cos y capital de la present companya.*

Un altre dels pactes contractuals estableix, *que lo dit Gabriel Vila, encontinent haurà compradas dites llanes, ab la millor comoditat podrà, les haze de remetre en dita vila de Centelles, y allí, les haze de vendrer de comptants o a fiar, com millor porà, tenint sguart y consideratió a que los pobres sien beneficiats de la present companya.*

Pel que correspon a les previstes despeses, les quals Gabriel Vila devia esmerçar, fou convingut el següent pacte expressat amb aquestes concises paraules: *que tots los gastos farà dit Vila, en anar a comprar dites llanes, tant per lo sustento de sa persona, com de la cavalcadura, se haja de traure del cos y capital de la present companya o ganàncias d'ella.*

Quant al salari de Gabriel Vila, es declara expressament que aquest no en deuria percebre, pacte condicionat amb el paràgraf justificatiu que a la lletra diu així: *No emperò lo dit Vila, puga comptar per a si salari algú,*

per quant per lo treball posarà, s'en dona la ganància devall escrita, la qual excedesca son capital.

Segueixen altres pactes contractuals, dels quals assenyaalem, aquell que condiona el desafortunat cas del furt de les llanes, després de la seva arribada a Centelles, així com l'existència de compradors mal pagadors, i totes les quals pèrdues anirien a càrrec de Gabriel Vila i no de la dita Violant, la qual restaria indemne. Heus ací el text que a la lletra diu així: *Que si après que les dites llanes seran arribades en dita vila de Centelles, en elles se perdia alguna cosa, ço és, que robassen alguna partida d'elles e o que no's pogués cobrar de les persones les haurien comprades, lo preu y valor d'elles, que tot vingue a càrrech de dit Vila i no gens de dita senyora dona Violant, així que dit Vila haja de fer bo a dita senyora tot son capital y també la part de les ganàncies com si revera no si havié perdut deute algú o no havia faltat quantitat alguna de dita llana.*

Es preveu el cas de la liquidació de guanys de la companyia, precisament al final del termini del temps de vigència del contracte, com ho trobem especificat amb el paràgraf que transcrivim a continuació: *que a la fi del temps de la present companya, se haze de dividir lo capital y ganàncies o pèrdues de dita companya, en esta forma, ço és, que dit Vila haja de restituir a dita senyora dona Violant, las ditas sinch centes lliures, e las doscentes sinquanta lliures, te rebudas dit Vila vers si. E les ganànties se seran fetes, se hajen de patir ygualment, entre dita senyora y dit Vila, axí que d'elles ne haja la meytat dita senyora y l'altra meytat dit Vila.*

El pacte relacionat amb la divisió de possibles pèrdues el trobem expressat amb aquests termes: *Y axí mateix, se hajen de dividir les pèrdues en cas ni haja, lo que Déu no vulle, les quals quantitats que tocaran a dita senyora, axí per rahó de son capital com de ganàncies, promet dit Gabriel Vila, donar y pagar a dita dona Violant, encontinent expirat lo temps de la present companya.*

Finalment, enregistrem que Pere Gibert i de Centelles, i Francesc Homs, familiar de la senyora Violant de Carrós i de Centelles actuaren com a testimonis instrumentals (1).

Josep-Maria Madurell i Marimon

1. Arxiu Històric de Protocols de Barcelona, Rafael Riça, lligall 25, manual de concòrdies, anys 1606-1620, f. 502.